

EU:s asylsystem.

”Asylsökande i EU ska inte fritt kunna välja asylland”

De flesta experter är ense om att Dublinförordningen och därmed EU:s nu gällande asylpolitik är fullständigt orimlig. Som ansvarig för reformen av förordningen i Europaparlamentet presenterar jag i dag ett förslag till en helt ny europeisk asylpolitik med fem konkreta mål, skriver **Cecilia Wikström**, EU-parlamentariker (L).

De över en miljon flyktingar som sökte sig till Europa under år 2015 tydliggjorde den dysfunktionalitet som präglar EU:s asylsystem sedan årtionden tillbaka och som under hösten 2015 orsakade dess slutliga sammanbrott. Nu står EU vid ett vägskäl. Antingen kan vi välja att bygga upp ett europeiskt robust och välfungerande system för asyl och migration i unionen, eller så fortsätter vi den inslagna vägen med mellanstatligt samarbete, där den för medlemsländerna så viktiga nationella kompetensen styr, men som som hittills visat sig vara helt ineffektivt. För nog måste man konstatera att när endast en handfull av de 28 medlemsländerna tar ansvar för mer än 80 procent av de asylsökande som kommer till EU och en överväldigande majoritet av länderna tar emot väldigt få, eller inga asylsökande alls, så har EU stora problem som måste lösas – och det i närtid.

Dublinförordningen reglerar vilket EU-land som ska genomföra och ta ansvar för en flyktings asylprövning. Men de flesta experter är ense om att den och därmed EU:s nu gällande asylpolitik är fullständigt orimlig.

Grunden i förordningen är att en flykting ska registrera sig i det första land hen kommer till. Och om hen inte har någon koppling till ett annat land, så är det detta första ankomstland som ska ansvara för personen och hantera vederbörandes asylansökan.

Strikt applicerat hade detta under 2015 inneburit att Grekland ensam blivit ansvarigt för att hantera asylansökningarna för i stort sett alla bortom en miljon flyktingar som kom till EU genom Grekland, vilket varit orimligt. De första ankomstländerna är väl medvetna om att de asylsökande som anländer dit ofta vill resa vidare mot länder som Sverige och Tyskland, samt att och att det är i princip omöjligt att skicka tillbaka en asylsökande till det första ankomstlandet om de inte registrerats i EU:s gemensamma databas, vilket länder som Italien och Grekland inte var sena att utnyttja.

Vi har alltså en situation där EU-länder har kraftiga incitament att inte registrera asylsökande som vill resa vidare till andra länder. Detta gäller även varje land som den asylsökande passerar på väg mot sin slutdestination. Den asylsökande har också goda möjligheter att påverka vilket land som blir ansvarigt genom att undvika registrering och helt enkelt resa vidare.

Som ansvarig för reformen av Dublinförordningen i Europaparlamentet presenterar jag i dag ett förslag till en helt ny europeisk asylpolitik som kan fungera i praktiken med fem konkreta mål:

- Att alla länder blir skyldiga att dela på ansvaret för de asylsökande.
- Att medlemsländer med yttre gränser tar sitt ansvar, både för att registrera de flyktingar

Försöket att omfördela 160 000 asylsökande från Italien och Grekland är ett fullständigt fiasko, skriver Cecilia Wikström. Bilden från hösten 2015 visar flyktingar vid gränsen mellan Grekland och Makedonien.

Foto: Anders Hansson

som anländer och för att skydda och upprätthålla EU:s yttre gränser.

- Att personer som behöver internationellt skydd får detta mycket snabbare än i dag, medan de som inte har rätt till asyl återsänds till sina hemländer under värdiga former.

- Att alla asylsökande har incitament att registrera sig omedelbart vid ankomsten till första EU-land.

- Att asylsökande ska kunna lita på att deras ansökningar handläggs juridiskt korrekt och likadant i alla medlemsländer, men att de inte har rätt att välja i vilket medlemsland de ska ansöka om asyl.

För att medlemsländerna ska dela på ansvaret för de asylsökande på ett rättvist sätt skapas därför en automatisk fördelningsmekanism. En fördelningsnyckel tas fram, baserat på BNP och befolkningsmängd, där varje lands andel av ansvaret framgår. När ett medlemsland uppfyllt sin del av det gemensamma ansvaret fördelas de asylsökande som anländer till övriga länder.

Försöket att omfördela 160 000 asylsökande från Italien och Grekland har pågått under de senaste åren, men är ett fullständigt fiasko. Mycket få personer har omfördelats. Det är viktigt att vi lär oss av erfarenheterna från detta misslyckande så att vi undviker att återupprepa något liknande. Fördelning av asylsökande kan inte bygga på vare sig frivilligt anvisade platser av medlemsländerna eller på fritt val för de asylsökande.

En person som söker asyl i Europa ska vara tillförsäkrad en seriös och rättssäker prövning av sina asylskäl oavsett vilket medlemsland som genomför den. Det ska däremot inte vara upp till den asylsökande att själv kunna välja vilket land som genomför denna prövning.

Detta resonemang kräver resoluta åtgärder mot alla former av försök att kringgå regelverket. Det är därför som jag föreslår ett antal åtgärder för att säkerställa att den asylsökande stannar i det land som blivit ansvarigt för hans eller hennes ansökan.

Dagens regel att en asylsökandes ansökan ska behandlas av det land där personen befinner sig, om man inte kan fastställa vilket land som var första inreseland, (det vill säga om personen inte

har registrerat sig) ersätts med att den asylsökande i dessa fall fördelas till ett slumpmässigt valt land inom ramen för den nya fördelningsmekanismen. Även de personer som registreras i ett medlemsland som saknar yttre gränser faller inom samma system för automatisk omfördelning till andra länder.

Detta kommer att leda till snabbt och entydigt fastställande av vilket medlemsland som ansvarar för att hantera en persons asylansökan. Det betyder också att det medlemsland som registrerar sig i det första ankomstlandet är tillförsäkrat om att inte behöva hantera ansökan.

De asylsökande kommer på detta sätt att inse att det är meningslöst att resa till specifika länder, för att i stället istället registrera sig direkt när de anländer till EU.

Det måste vara tydligt att den enda vägen till ett uppehållstillstånd därefter bäst sker genom att man stannar inom ramen för processen. När de asylsökande inte kan välja vilket medlemsland som ska ansvara för ansökan kan man inte heller längre hävda tesen att fördelaktiga villkor, medför att fler personer söker sig till ett visst land. Det innebär att vi kan bryta den nedgående spiral där medlemsländerna konkurrerar med varandra om att erbjuda ett så torftigt mottagande som möjligt i förhoppning om att de asylsökande snart ska söka sig till andra länder. Det skulle också ta bort behovet av interna gränskontroller inom EU för att hantera migrationsflöden.

För att få till stånd ett fungerande system är det också viktigt att vinna de asylsökandes förtroende. Det kommer att kräva stora investeringar, inte minst vad gäller information, rådgivning och stöd. Särskilt minderåriga asylsökande och ensamkommande barn måste ges ett mycket bättre stöd än de får i dag.

Jag kommer att leda arbetet med denna reform i Europaparlamentet. Men nu behövs en bred mobilisering i det politiska Sverige för att tydligt stå upp för dessa principer inför de kommande förhandlingarna med regeringarna i ministerrådet. Rådet beslutar med kvalificerad majoritet i dessa frågor och de länder som ivrigast motsätter sig reformer är faktiskt bara en liten minoritet. Jag hoppas att Sverige ställer sig i tåten för de länder som resolut vägrar gå med på fler urvattnade kompromisser på asylpolitikens område och i stället slår vakt om solidariskt delat ansvar och för gemensamma europeiska lösningar.

Cecilia Wikström,
EU-parlamentariker (L)

